

« zurück blättern vor »

SZYNK subst. m., ab 1490; auch *szenk*, *szynek*. **1)** ‘Wirtshaus, Gaststätte’ – ‘karczma, gospoda’: 1490 Erz 109, STP *Schynk propina*. ○ (1638–1661) 1971 J.A.Mor.Fr. 310 *Co za szynk w Smoczej Jamie przy Krakowie*. ○ (1691) 1907 Pot.Ogr.Fr.1 160 *Nigdy, choć moj pan ociec we Gdańsku na rynku Mieszka, nie miał, jak waszmość, tak dobrego szynku*. ○ (†1696) 1747 Pot.Jow. 128, L *Kazał przynieść trzy garce matwazyi z szynku*. ○ 1775–1806 Teatr 43c 85 Wyb., L *U nas na szynku bawiąc parobcy, grzeczniej się z płcią obchodzą*. ○ (1830) 1930 Fredro A.Nikt 283, DOR *Pan mularz gdzieś na szynku półgarncówkę doi, a stajnia dotąd jeszcze nie skończona stoi*. ○ 1862 Kur.Niedz. nr 26 s.1, *WIECZ Mnożą się obficie zastępy gości po bawariach i szenkach, gdzie szanowne towarzystwo “szipserów” w coraz to szersz rozrasta się filie*. ○ (1863) 1951 Zachar. Jarema 39, DOR *W kilka chwil siedzieli obaj za długim stołem w szynku, a dwie ogromne szklanice piwa stały przed nimi*. ○ (†1912) 1948 Prus Wyb. 90, DOR *Jest tu szynk, w którym o każdej godzinie dnia spotkasz kilku nędzarzy, odurzających lichą wódką głód albo zgryzotę*. ○ 1929 Tuwim Rzecz 20, DOR *A mnie w szynku, w dzień dżdżysty, duże jasne po czystej*. ○ 1952 Rudn.A.Morze 72, DOR *Głód daje nam się we znaki, wstępujemy do szynku coś zjeść*. – STP, L, SWIL, SW, DOR. **2)** ‘Wirt’ – ‘karczmarz’: 1490 Erz 109, STP *Vinum vult vendere, caupo schynk*. ○ 1564 Mącz 260c, SPXVI *Oenophorus, Przinościciel winá / fzynk*. ○ 1567 BielSat B4v, SPXVI *Kwartę Winá siedm grofzy dawáli Szynkowie*. ○ [LBel.] 1641 K.Opal.Sat. 47 *Przyszedł śmieie do szynka. Pyta go: – Jest wino? – Jest, panie – odpowie szynk*. – STP, SPXVI, MĄCZ, L (zan.), SWIL (nieuz.), SW (stp.). **3)** ‘Mundschenk’ – ‘podczaszy’: 1490 Erz 109, STP *Schynek pincerna*. ○ 1564 BielKron 175v, SPXVI *Podczászy álbo Szynk*. – SPXVI, L, SW (stp.). **4)** sgl. ‘Verkauf von alkoholischen Getränken’ – ‘sprzedaż trunków, wyszynk’: 1544 LudWieś B5, SPXVI *przy takim fzynku Siedzą by przy terlinku*. ○ 1548 LibMal 142v, SPXVI *wkthora [skrzynkę] pyenyadze ffinku [legę: z szynku] kladla*. ○ 1595 GrabPospR L4v, SPXVI *pożytki / ktore kto mieć może / z roli / z fádow / z ogrodow / z kupi / z fzynku / z rzemiofstá*. ○ (1649) 1650 Tward.Wład. 110, L *Szynkiem się i handlem matwazyi bawił*. ○ (1778–1784) 1829 Kras.Podstoli 42, DOR *Szynku wódki w moich karczmach nie masz; ale natomiast piwo dobre, a niezbyt mocne sprzedaje*. ○ [LBel.] 1790 Przestr. 243, L *U nas szynk trunków w ręku żydowskich zoftaie*. ○ [arch.] (†1846) 1850 Bandt.Hist. 274, DOR *Szlachta bowiem po czasach Władystawa Jagiełty, po miastach mieszkająca, szynkiem bawiąca się i nie mająca gruntowej własności, nie miała żadnego znaczenia*. – SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR (daw.). **5)** ‘Austellung, Herausgabe’ –

‘rozdawanie, wydanie’: (1683–1690) 1971 J.A.Mor.Psyche 535 *Tylko też o mnie pomnij, panie synku, Gdy co gładkiego będziesz miał na szynku.* ◦ [LBel.] †1696 Pot., Sw *Więc mamy li wykradać stąd ś. pojedynkiem, bisurmanom wydając królewicza szynkiem?* – L (zan.), Sw (stp.). ◊ **Var:** *szenk* subst. m., [hapax] 1862 Kur.Niedz. nr 26 s.1, WIECZ; *szynek* subst. m., [hapax] 1490 Erz 109, STP – nur STP; *szynk* subst. m., 1490 Erz 109, STP – STP, SPXVI, MAÇZ, CN, TR, L, SWIL, SW, DOR. ◊ **Etym: 1)** mhd. *shenk, schenke* subst. m., ‘Wein, Bier etc. ausschenkender Wirt’, LEX, nur für Inh. 2, 3. **2)** mhd. *shenk, schenke* subst. f., ‘Wirtshaus; Schmaus, Festmahl’, LEX, nur für Inh. 1, 4. ◊ **Konk:** *wyszynk* subst. m., bel. seit 1611–1640, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 4. ◊ **Der:** *szynkostwo* subst. n., [hapax] 16.Jh. SPXVI, zuerst geb. L, nur für Inh. 1, 2, 4; *wyszynk* subst. m., 1611–1640 Vol.Leg. 3 55, L, zuerst geb. L, nur für Inh. 4; *szynkowy* adj., 18.Jh. Vol., Sw, zuerst geb. SWIL, nur für Inh. 1, 2, 4.

« zurück blättern vor »